

RIBNJAČARSTVO POLJANA U 1967. GODINI

Ribnjačarstvo Poljana djeluje od 1903. godine. Izgrađeno je na terenu iskrčene šume uz potoke Ilovu, Toplicu i Čavlovicu. Još dobro usčuvani panjevi po tlu ribnjaka potsjećaju na nekadašnje postojane šume. Oni su smetnja u gošpodarenju i većoj proizvodnji ribnjaka.

To se očituje u slabijoj plodnosti mulja na dnu ribnjaka, koji je od ceuloznog detritusa, a ne sitan i produktivan. U gospodarstvenom smislu panjevi smetaju primjeni motornih kosilica, čamaca i uopće mehanizaciji transporta i rada na ribnjaku.

Ribnjačarstvo zaprema površine od 1035 ha, istočno od sela Kaniška Iva i ceste Banova Jaruga — Garešnica, na području općine Pakrac.

U planu proizvodnje predviđeno je da se proizvede 1200 tona ribe ili po hektaru 1255 kg. Za takvu proizvodnju, uz hranidbeni koeficijent 2,32, utrošilo bi se 242 vagona hrane. Plan proizvodnje je rađen na temelju proizvodnje i stvarnog stanja mlađa. Zato kod nasadivanja nije dolazilo do izmjena koje bi utjecale na izvršenje obima proizvodnje. Međutim, počev od 10. IV i dalje u trajanju mjesec dana imali smo, nažalost, znatno ugibanje nasadene krupnije mlađi i konzumne ribe. Uzrok je bio akutni oblik zarazne vodene bolesti šarana, izražen u trbušnoj šupljini, bez vidljivih vanjskih znakova

u obliku čireva. Temperaturne prilike su bile upravo idealna za epidemiju zvbš, jer je temperatura kolebala od 17 — 23°C. To je optimum razvoja bolesti.

Taj udes, koji se prvi put tako masovno manifestirao kod nas od 1946. godine, znatno je poremetio izvršenje planskog obima proizvodnje. Poznato je, da naše poduzeće ima česta oboljenja ribe a time i znatnije komadne gubitke ribe u uzgoju i smanjenje obima proizvodnje. Zato u idućoj godini želimo poduzeti više nego do sada, u zajednici sa Zavodom za bolesti riba Veterinarskog fakulteta, na poduzimanju preventivnih i kurativnih mjera u sprečavanju i liječenju bolesti.

To su razlozi da nam je rezultat proizvodnje 974,5 tona ribe na 956 ha uzgojnih površina, komadni gubici su 69% jednogodišnjeg nasada i 33% dvogodišnjeg nasada, u prosjeku 1019 kg/ha. Utrošeno je 1667 tona hrane, uz koeficijent 1,93. Iznijeti pokazatelji pokazuju znatno odstupanje od planskih pokazatelja i naših mogućnosti. Za ilustraciju navodimo pokazatelje proizvodnje u 1966. godini. Tada smo proizveli 1173,8 tona ribe na 882 ha uzgojnih površina i prosjekom 1330 kg/ha. Općenito uzeto, posljednjih godina proizvodnja je u stalnom porastu. Za dokaz dajemo pokazatelje proizvodnje u periodu 1957. — 1967. godina:

Godina	Površina u ha	Proizvodnja ribe u kg	U kg po 1 ha	Ukupni prirast po ha	Prirodni prirast po ha	Koeficijent hrane
1957	882	600350	680	619	398	2,02
1958	887,5	700011	789	682	422	1,89
1959	869	785920	904	790	517	1,72
1960	882	820231	930	821	552	1,96
1961	882,5	1,140352	1292	1176	612	2,41
1962	886,7	930093	1049	947	558	2,05
1963	887	950902	1072	965	515	2,80
1964	883,5	966043	1093	1000	573	2,12
1965	890	1,075025	1208	1089	579	2,34
1966	882	1,173881	1330	1110	625	2,18
1967	956	974551	1019	902	575	1,93

Gnojidbu ribnjaka vršimo živim i hidratiziranim vapnom i superfosfatom. Ukupno je u 1967. godini utrošeno 45 vagona gnojiva. Optimalna gnojidba nije još ispitana, pa se dezinfekcija, kemizam vode i podržavanje plodnosti i bogatstva prirodnom hranom ribnjaka vrše na osnovu praktičnih iskustava tehnologa. Očekujemo, da će gnojidbeni pokusi i ispitivanja kemizma vode, koji se vrše na ribnjačarstvima i naučnim ustanovama, dati rješenja za gnojidbu ribnjaka u praksi.

Hranidba ribe je vršena kukuruzom, pšenicom i ječmom. Malo učešće u hranidbi ima lupina i granulirana smjesa hrane s antibioticima. Granulirana hrana je davana mlađu radi sprječavanja obolenja od zvbš i boljeg zdravstvenog stanja i kondicije pri smještaju na prezimljenje. Ona će svakako zauzimati sve šire mjesto u asortimanu hrane za ribu, samo će to biti utoliko prije, ukoliko će biti jeftinija i konstantno kvalitetna.

Ribnjačarstvo Poljana se proteže 7 km u dužinu i 1,5 km u širinu. Saobraćaj na takvom prostoru odvija se uskotračnom prugom 0,76 m. Za nesmetani saobraćaj poduzeće posjeduje 22 komada željeznih vagona, 2 lokomotive i 4 konja. Uz to dobar dio dopreme hrane i materijala, te otpreme ribe vrši se sa 3 kamiona s prikolicom. Poduzeće posjeduje i vlastitih 7 specijal-vagona za transport žive ribe na unutrašnje i vanjsko tržište.

Stalno je zaposleno 84 radnika. Od toga u administraciji radi 5 radnika, tehničko osoblje 3 (računajući i direktora poduzeća), a ostali u direktnoj proizvodnji kao VKV, KV i PK radnici. U vrijeme nastupa mjera privredne reforme stalno zaposlenih je bilo 93 radnika.

Sistem nagrađivanja je prema učinku na osnovu Pravilnika o normama. Radovi su iznormirani za većinu važnijih poslova. Ipak, nismo još uspjeli prevesti sve radove na nagrađivanje po učinku rada i to ostaje kao daljnji zadatak za kompletiranje i usavršavanje sistema nagrađivanja. To osjetljivo i važno pitanje traži suradnju i izmjenu iskustava svih ribnjačarstava. Tako bi se dobili ujednačeniji i objektivniji kriteriji. Smatram, da bi uz ostala pitanja, i ovo pitanje trebalo tretirati u našem listu »Ribarstvo Jugoslavije«, u rubrici iz ribarske prakse i na sastanku stručne sekcije za ribnjačarstvo.

Ulaganjem vlastitih sredstava i sredstava iz kredita Poljoprivredne banke u Beogradu, poduzeće je u godini 1967. učinilo znatne investicione radove. Uređeno je i pripremljeno za proizvodnju 80 ha novih proizvodnih površina ribnjaka, vršena je izgradnja ceste Marino Selo — Ribnjak i rekonstrukcija dekovilja prema željeznoj stanici Poljana. Izgrađen je željezno-betonski most na potoku Toplica, koji prolazi kroz ekonomsko dvorište, asfaltirana je cesta Ribnjak — Kaniška Iva, izgrađeno je 10 novih željeznih vagona za unutarnji transport, sa 10 novih baza za transport ribe, preuređeni su radnički sta-

novi i izgrađena ograda u naselju.

U 1967. godini poduzeće je, zajedno sa Ribnjačarstvima Končanica i Sišćani, formiralo združeno poduzeće. Zajednički smo investirali u uređenje i proširenje prodajne mreže 50 miliona s. dinara. Smatramo da se zajedničkim ulaganjem u prodajnu mrežu i obezbjeđenjem dopreme ribe najširim slojevima potrošača može plasirati povećana proizvodnja ribnjačarske ribe i povećati dosada niska potrošnja ribe po stanovniku u našoj zemlji.

Plasman ribe vršimo preko Poslovnice u Beogradu i većeg broja prodavaona u unutrašnjosti SR Srbije i Beograda.

Imamo prodavalone ribe u okolini sjedišta poduzeća i izgrađujemo nove.

Zajedničkim sredstvima i naporima u združenom poduzeću želimo u bližoj i daljoj budućnosti posvetiti novčana ulaganja i kadrovske sposobnosti za dalje proširenje uzgojnih površina, mehanizaciju radnih procesa, proširenje prodajne mreže za plasman ribe, oformiti i kadrovski središte komercijalno-nabavnu i analitičko-razvoju službu. Navedeni zadaci niukom slučaju neće i nesmiju zapostaviti pitanja obezbjeđenja visoko kvalitetne proizvodnje i svega što je s tim usko povezano.

Poznato je, da je posao našeg radnika u ribnjačarstvu zaista težak. Obavlja se isključivo vani u svako doba godine.

Jasno je stoga, da su radnici izloženi klimatskim utjecajima hladnoće, vrućine i najviše vlage. To umanjuje radnu sposobnost i dužinu trajanja iste. Otuda reumatična obolenja i bolovanja. Zaštita na radu je na visini, obzirom da je ustaljena praksa da radnici dobiju odijelo, ribarske čizme, bundu, kožun i zaštitu od oborina i vode, kačanicu i rukavice. I uz takvu zaštitu malo tko je, sa dužim radom u ribnjačarstvu, doživio normalnu starosnu penziju. Zato se javljaju zahtjevi radnika da se na mjerodavnim mjestima predoče sve teškoće i posljedice radnih uvjeta ribnjačarskog radnika i predloži skraćenje radnog staža za penziju.

Osjećam, da je dužnost odgovornih ljudi u ribnjačarskim poduzećima da ujediniimo te zahtjeve radnika i dostavimo ih na mjerodavno mjesto, bez obaveza na rezultat ishoda.

Zaključak iz iznijetog bio bi:

- da poduzeće nije izvršilo postavljeni plan proizvodnje radi ugičanja nasadne ribe od epidemije zvbš,
- da je u posljednjih 11 godina stalno porast proizvodnje uz izrazito povećanje u godinama 1961, 1965 i 1966,
- da su gospodarstveni zahvati u uzgoju ribe ustaljeni i uobičajeni u ribnjačarskoj praksi,
- da je uočljivo smanjenje stalno zaposlene radne snage i neusavršen sistem nagrađivanja prema učinku,
- da je izvršena znatna investiciona izgradnja, uz zavidno učešće vlastitih sredstava poduzeća,

- da je poduzeće združeno u jednu cjelinu sa dva ribnjačarska poduzeća, koja čine »Združeno poduzeće ribnjačarstva Poljana-Končanica - Siščani«,
- da je udruženim sredstvima članica združenog poduzeća znatno učinjeno na proširenju prodajne mreže, te
- da u daljem razvitku preko združenog poduzeća želimo proširiti i mehanizirati proizvodnju i srediti potrebne stručne službe.